

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

KRAJOWY OŚRODEK
WSPARCIA ROLNICTWA

MINISTERSTWO ROLNICTWA
i ROZWOJU WSI

NR
52

RYNEK OWOCÓW I WARZYZW

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1992 ROKU

ISSN 1231-2584

ANALIZY RYNKOWE

Redaktor naczelny
Piotr Szajner

CZERWIEC 2018

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Marian Borek (przewodniczący)
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący)
Piotr Szajner (redaktor naczelny)
Krystyna Świetlik (sekretarz redakcji)
Tadeusz Chrościcki
Barbara Domaszewicz
Stanisław Kowalczyk
Bogdan Podgórski
Iwona Szczepaniak
Marzena Trajer
Maria Zwolińska

KOMITET REDAKCYJNY:

Andrzej Kowalski, Ewa Machowina, Piotr Szajner, Krystyna Świetlik, Marzena Trajer,
Maria Zwolińska

REDAKTOR RYNKU OWOCÓW I WARZYW:

Bożena Nosecka

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner

PROJEKT OKŁADKI: Leszek Ślipki
SKŁAD: Barbara Walkiewicz
DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 700 egz. Ark. wyd. 6,8

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła.

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne <i>mgr Tadeusz Chrościcki</i>	6
II. Owoce	7
1. Rynek w UE <i>dr Bożena Nosecka, mgr inż. Łukasz Zaremba, IERiGŻ-PIB</i>	7
2. Rynek w Polsce	9
2.1. Produkcja <i>mgr inż. Paweł Kraciński, IERiGŻ-PIB</i>	9
2.2. Przetwórstwo <i>dr Bożena Nosecka, dr Iwona Szczepaniak, IERiGŻ-PIB</i>	12
2.3. Handel zagraniczny <i>dr Bożena Nosecka, IERiGŻ-PIB</i>	17
2.4. Ceny detaliczne i spożycie <i>mgr inż. Irena Strojewska, IERiGŻ-PIB</i>	25
III. Warzywa	28
1. Rynek w UE <i>dr Bożena Nosecka, mgr inż. Łukasz Zaremba, IERiGŻ-PIB</i>	28
2. Rynek w Polsce	30
2.1. Produkcja <i>mgr inż. Tomasz Smoleński, IERiGŻ-PIB</i>	30
2.2. Przetwórstwo <i>dr Bożena Nosecka, IERiGŻ-PIB</i>	33
2.3. Handel zagraniczny <i>mgr Anna Bugała, IERiGŻ-PIB</i>	35
2.4. Ceny detaliczne i spożycie <i>mgr inż. Irena Strojewska, IERiGŻ-PIB</i>	40
IV. Działania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na rynku owoców i warzyw <i>mgr inż. Marzena Trajer, mgr inż. Marek Dyngus, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa</i>	43
Aneks	49

Produkcja owoców w Polsce w 2017 r. wyniosła, według danych GUS, ok. 3,2 mln ton, wobec 4,6 mln ton w roku poprzednim. Głęboki spadek zbiorów spowodowany był wiosennymi przymrozkami. Najbardziej (o ponad 60%) obniżyły się zbiory wiśni, czereśni i brzoskwiń. Produkcja jabłek spadła o ok. 32% do 2,4 mln ton. Zbiory warzyw gruntowych pozostały na poziomie ok. 4,6 mln ton, a warzyw spod osłon wzrosły o 5,5% do 1,12 mln ton. Zbiory owoców zmniejszyły się w większości krajów UE, a większa w krajach UE była produkcja warzyw.

W wyniku spadku zbiorów produkcja przetworów owocowych była w Polsce w sezonie 2017/18 o ok. 23% mniejsza niż w sezonie poprzednim i wyniosła 880 tys. ton. Decydujący był spadek produkcji przetworów wytwarzanych z jabłek, wiśni, malin i ze śliwek (zwłaszcza mrożonek i soków zagęszczonych). Nieznacznie większa była tylko produkcja przetworów wytwarzanych z truskawek. Wzrosła produkcja przetworów z owoców południowych – głównie brzoskwiń i moreli. Produkcja przetworów warzywnych zwiększyła się z 1,32 do 1,36 mln ton. Wzrosła produkcja niemal wszystkich grup przetworów, a najbardziej (do rekordowego poziomu 750 tys. ton) zwiększyła się produkcja mrożonych warzyw. Polska umocniła się na pozycji drugiego po Belgii producenta warzyw mrożonych w UE. Łączna produkcja soków, nektarów i napojów owocowych i owocowo-warzywnych zwiększyła się z 1,77 do 1,81 mln ton. Decydujący był wzrost produkcji soków bezpośrednio tłoczonych z owoców – głównie z jabłek. W 2017 r. sytuacja finansowa przedsiębiorstw przemysłu owocowo-warzywnego, choć gorsza niż w roku poprzednim, pozwalała na prawidłową realizację zakupu surowca.

W sezonie 2017/18 wolumen eksportu świeżych produktów ogrodniczych wyniósł 1,45 mln ton, wobec 1,88 mln ton w sezonie poprzednim. Mniejsza była zagraniczna sprzedaż niemal wszystkich owoców i warzyw, w tym jabłek domi-

nujących w sprzedaży tych produktów. Eksport jabłek, sprzedawanych obecnie głównie do Białorusi, zmniejszył się z 1,1 do 0,75 mln ton. Eksport przetworów owocowych i warzywnych obniżył się z 1,72 do ok. 1,59 mln ton. Decydujący był spadek eksportu mrożonych owoców i zagęszczonych soków owocowych. Większy był jedynie wolumen eksportu soków nieskoncentrowanych (głównie jabłkowych), a także wytwarzanych z importowanego surowca, przetworów z orzechów oraz konserw warzywnych.

Średnie ceny eksportowe niemal wszystkich owoców, warzyw i ich przetworów były wyższe niż w sezonie 2016/17, stąd łączne wpływy z eksportu tych produktów zwiększyły się z 2,59 do 2,60 mld euro, a razem z pieczarkami i ich przetworami pozostały na poziomie 3,04 mld euro. Stanowiło to 10,9% wartości eksportu produktów sektora rolno-spożywczego wobec 11,9% w sezonie 2016/17.

Import owoców południowych, dominujących w przywozie owoców świeżych, wzrósł z 1,48 do 1,51 mln ton. Decydujący był wzrost przywozu bananów. Zwiększył się także, w wyniku mniejszych zbiorów w kraju, import owoców strefy umiarkowanej (z 90 do 150 tys. ton). Najbardziej wzrósł przywóz śliwek, czereśni, gruszek i jabłek. Większy był także wolumen importu niemal wszystkich gatunków świeżych warzyw. Wzrost przywozu cebuli, kapusty, marchwi, buraków i pozostałych warzyw korzeniowych wynikał ze spadku podaży ze zbiorów krajowych warzyw odpowiadających wymogom jakościowym. Mniejsza produkcja krajowa spowodowała zwiększenie przywozu mrożonych owoców i zagęszczonego soku jabłkowego. Z powodu spadku cen importowych wzrósł przywóz przetworów pomidorowych i konserw owocowych. Obniżył się natomiast import mrożonych warzyw, a także zagęszczonych soków produkowanych z owoców południowych (głównie z owoców cytrusowych). Łączny wolumen przywozu przetworów owocowych i warzywnych

wzrósł o 2,5% do 722 tys. ton. Wartość przywozu owoców, warzyw i ich przetworów zwiększyła się z 2,84 do ok. 3,0 mld euro. Ujemne saldo handlu zagranicznego tymi produktami pogłębiło się z 243,1 do 409 mln euro, a uwzględniając pieczarki i ich przetwory, dodatnie saldo obrotów spadło ze 190,8 do 17 mln euro.

Ceny skupu niemal wszystkich owoców i warzyw były w sezonie 2017/18 wyższe niż w sezonie poprzednim. Rekordowo wysokie były ceny skupu wiśni, czereśni i śliwek. Niższe były tylko ceny skupu malin, a nie zmieniły się ceny kapusty. Optymalność produkcji owoców poprawiła się jedynie w gospodarstwach, w których obniżenie zbiorów było mniejsze od średniego w kraju. Ocenia się, że w sezonie 2017/18 przeciętne ceny detaliczne owoców i ich przetworów zwiększyły się w relacji do sezonu poprzedniego o 11,2%, a warzyw i ich przetworów o 2,3% przy wzroście cen żywności i napojów bezalkoholowych o 4,5%. Spożycie owoców i ich przetworów zmniejszyło się z 44,5 do 43,1 kg/osobę, a warzyw i ich przetworów z 58,9 do 58,4 kg/osobę.

Udział spożycia w rozdysponowaniu wolumenu krajowej podaży owoców świeżych (eksport, spożycie, dostawy do przetwórstwa) zwiększył się z 26 do 32%, eksportu spadł z 23 do 20%, a dostaw do przetwórstwa z 51 do 48%. Nie zmieniły się proporcje w rozdysponowaniu podaży warzyw: dostawy do przetwórstwa 45%, spożycie warzyw świeżych 44%, a eksport 11%.

W 2018 r. zbiory owoców będą większe od bardzo niskich w roku poprzednim, a najbardziej wzrośnie produkcja wiśni, czereśni i śliwek. Zbiory jabłek zwiększyć się mogą o 47% do 3,6 mln ton. Mniejsza może być produkcja warzyw gruntowych. Ceny skupu większości owoców będą niższe od bardzo wysokich po zbiorach ubiegłorocznych. Obniżyć się też mogą, choć w mniejszym stopniu ceny skupu większości warzyw gruntowych.

W sezonie 2018/19 większa niż w sezonie poprzednim będzie produkcja mrożonych owoców i zagęszczonych soków owocowych. Zwiększy się produkcja mrożonych warzyw, a mniejsza może być produkcja keczupu i sosów pomidorowych. Utrzyma się tendencja wzrostowa produkcji soków, nektarów oraz napojów owocowych i owocowo-warzywnych. Wzrośnie wolumen

eksportu i spadną ceny większości produktów ogrodnich i ich przetworów. Dotyczyć to będzie głównie jabłek, wiśni, malin, śliwek i przetworów z tych owoców. Mniejszy będzie przywóz owoców i warzyw strefy umiarkowanej oraz ich przetworów. Spośród produktów strefy ciepłolubnej wzrośnie import bananów, owoców cytrusowych, orzechów i ich przetworów, a spadnie przywóz

przetworów pomidorowych oraz brzoskwiń i ich przetworów. Zmniejszyć się może ujemne saldo handlu owocami, warzywami i ich przetworami.

W sezonie 2018/19 spadną ceny detaliczne większości owoców i warzyw. Decydujące będzie obniżenie cen produktów pochodzących z produkcji krajowej.

SUMMARY

According to the CSO data, the production of fruit in Poland in 2017 was about 3.2 million tonnes, when compared to 4.6 million tonnes in the previous year. The deep fall of the harvest was caused by spring frost. The greatest reduction (by more than 60%) was observed in the harvest of sour cherries, cherries and peaches. The production of apples decreased by about 32% to 2.4 million tonnes. The harvest of field vegetables remained at the level of about 4.6 million tonnes and that of vegetables grown under cover increased by 5.5% to 1.12 million tonnes. The harvest of fruit decreased in most EU countries and the production of vegetables was higher in the EU countries.

As a result of the decreased harvest, the production of fruit preserves in Poland in the 2017/18 season was by about 23% lower than in the previous season and amounted to 880 thousand tonnes. Decisive was the decrease in the production of apple, cherry, raspberry and plum preserves (especially frozen fruit and concentrated juices). Only the production of strawberry preserves was slightly greater. The production of preserves made of exotic fruit – mainly peaches and apricots – increased. The production of vegetable preserves increased from 1.32 to 1.36 million tonnes. The production of almost all groups of preserves increased, and the greatest increase (to the record-breaking level of 750 thousand tonnes) was in the case of the production of frozen vegetables.

Poland strengthened its position as the second, after Belgium, producer of frozen vegetables in the EU. The total production of juices, nectars, fruit and fruit and vegetable drinks increased from 1.77 to 1.81 million tonnes. Decisive was the increase in the production of juices directly squeezed from fruit – mainly apples. In 2017, the financial standing of companies from the fruit and vegetable industry, although worse than in the previous year, allowed them to purchase raw materials in a proper manner.

In the 2017/18 season, the export volume of fresh horticultural products amounted to 1.45 million tonnes, when compared to 1.88 million tonnes in the previous season. Lower was the foreign sale of almost all fruit and vegetables, including apples dominant in the sale of those products. The export of apples, currently sold mainly to Belarus, decreased from 1.1 to 0.75 million tonnes. The export of fruit and vegetable preserves decreased from 1.72 to about 1.59 million tonnes. Decisive was the fall in the export of frozen fruit and concentrated fruit juices. Higher was only the export volume of unconcentrated juices (mainly apple juices), as well as those produced from imported raw materials, nut preserves and canned vegetables.

The average export prices of almost all fruit, vegetables and their preserves were higher than in the 2016/17 season, hence the total revenues from the export of those products increased from EUR

2.59 to 2.60 billion, and together with champignons and their preserves, they remained at the level of EUR 3.04 billion. It accounted for 10.9% of the export value of agri-food sector products when compared to 11.9% in the 2016/17 season.

The import of exotic fruit, dominant in the import of fresh fruit, increased from 1.48 to 1.51 million tonnes. The increase in the import of bananas was decisive. As a result of the smaller domestic harvest, the import of temperate zone fruit also increased (from 90 to 150 thousand tonnes). The greatest increase was that in the import of plums, cherries, pears and apples. The import volume of almost all kinds of fresh vegetables was also higher. The increase in the import of onions, cabbage, carrots, beets and other root vegetables resulted from the decreased supply from national vegetable crops meeting the quality requirements. The lower domestic production resulted in the increased import of frozen fruit and concentrated apple juice. Owing to the fall in the import prices, the import of tomato preserves and canned fruit increased. On the other hand, the import of frozen vegetables as well as of concentrated juices produced from exotic fruits (mainly citrus) decreased. The total import volume of fruit and vegetable preserves increased by 2.5% to 722 thousand tonnes. The import value of fruit, vegetables and their preserves increased from EUR 2.84 to about 3.0 billion. The negative balance of foreign trade in these products increased from

EUR 243.1 to 409 million, and including champignons and their preserves, the positive balance decreased from EUR 190.8 to 17 million euro.

The buying-in prices of almost all fruit and vegetables were higher in the 2017/18 season than in the previous season. The prices of sour cherries, cherries and plums were record-breaking. Lower were only the buying-in prices of raspberries, and the prices of cabbage remained unchanged. The profitability of the production of fruit improved only in farms where the harvest reduction was lower than the country's average. It is estimated that in the 2017/18 season, the average retail prices of fruit and their preserves increased in relation to the previous season by 11.2% and of vegetables and their products by 2.3% with the rise of 4.5% in the prices of food and non-alcoholic beverages. The consumption of fruit and their preserves decreased from 44.5 to 43.1 kg per capita, and of vegetables and their preserves from 58.9 to 58.4 kg *per capita*.

The share of the consumption in the distribution of the domestic volume of fresh fruit supply (export, consumption, supplies for processing) increased from 26% to 32%, of the export decreased from 23% to 20%, and of supplies for processing from 51% to 48%. The shares of the distribution of the vegetable supply remained unchanged: supplies for processing 45%, fresh vegetable consumption 44% and export 11%.

In 2018, the harvest of fruit will be higher than the very low harvest in the previous year and the production of sour cherries, cherries and plums will increase most. The harvest of apples can increase by 47% to 3.6 million tonnes. The production of field vegetables may be lower. The buying-in prices of most fruit will be lower than the very high prices after the last year's harvest. Also, the buying-in prices of most field vegetables may also fall, but to the lower extent.

During the 2018/19 season, the production of frozen fruit and concentrated fruit juices will be higher than in

the previous season. The production of frozen vegetables will increase, while the production of ketchup and tomato sauces may be smaller. The upward trend in the production of juices, nectars, fruit and fruit and vegetable drinks will be maintained. The export volume will increase while the prices of most horticultural products and their preserves will fall. This will mainly apply to apples, sour cherries, raspberries, plums and their preserves. The import of temperate zone fruit and vegetables and their preserves will be lower. Among the exotic zone products, the import of bananas, citrus fruit, nuts and their preserves will increase while the import of tomato preserves as well as peaches and their preserves will decrease. There may be a decrease in the negative balance of trade in fruit, vegetables and their preserves.

In the 2018/19 season, the retail prices of most fruit and vegetables will fall. Decisive will be a reduction in the prices of products originating from the domestic production.

W serii Analizy Rynekowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek wyrobów tytoniowych (6) • czerwiec 2018,
2. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (48) • wrzesień 2018,
3. Rynek mleka (55) • wrzesień 2018,
4. Rynek pasz (40) • wrzesień 2018,
5. Rynek drobiu i jaj (54) • październik 2018,
6. Rynek zbóż (55) • październik 2018,
7. Rynek ryb (29) • październik 2018,
8. Rynek mięsa (55) • październik 2018,
9. Rynek rzepaku (54) • październik 2018,
10. Rynek ziemniaka (45) • listopad 2018,
11. Rynek wyrobów alkoholowych (6) • listopad 2018,
12. Popyt na żywność (19) • listopad 2018,
13. Rynek owoców i warzyw (53) • grudzień 2018.

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata realizowana przez Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB.

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie – Barbara Walkiewicz, tel.: 22 50 54 685 lub faks: 22 50 54 757 w godz. 8⁰⁰–16⁰⁰.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4), pokój numer 3.

Prenumerata roczna wersji papierowej lub elektronicznej 1 egz. (2 numery) w 2018 r. wynosi 42 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przysyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433
W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

ISSN 1231-2584

CENA 21 ZŁ

Prenumerata Analizy (2 numery) w 2018 roku wynosi 42 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-47-57
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>